

Samenvattend verslag informatieavonden Beoordelingskader Energietuinen. 5-12 September in de kernen Voerendaal, Kunrade, Klimmen, Ransdaal en Ubachsberg

Inleiding

In januari en februari van 2022 is in elke kern binnen onze gemeente een informatie avond over de zonneweides georganiseerd. Tijdens deze constructieve bijeenkomsten hebben wij veel waardevolle vragen, opmerkingen en tips mogen ontvangen van inwoners en ondernemers. Ook is tijdens deze informatiebijeenkomsten gebleken dat er te weinig tijd was om dieper op de verschillende onderwerpen in te gaan. Hierdoor kon niet iedereen de inbreng leveren die men graag wilde.

Omdat de gemeente een beoordelingskader wil opstellen dat breed gedragen wordt door de inwoners zijn alle kernen in september nogmaals bezocht. Het doel van deze bijeenkomsten was voornamelijk gericht op het ophalen van meningen, ideeën en vragen van inwoners en ondernemers.

Tijdens de bijeenkomsten zijn 4 korte presentaties gegeven over uiteenlopende thema's:

1. "Participatie, coöperativiteit, profijtbeginsel" door REScoop Limburg, de Limburgse koepel van energiecoöperaties.
2. "Landschappelijke inpassing" door het landschapsbureau Verbeek.
3. "Natuurinclusieve certificering" door de Wageningen Universiteit.
4. "Proces en participatie" door de gemeente Voerendaal.

Na de eerste en vierde presentatie zijn discussietafels gevormd. Van deze discussietafels is van alle bijeenkomsten een gezamenlijk verslag gemaakt.. In het verslag wordt een onderverdeling gemaakt tussen:

1. Inbreng voor het beoordelingskader. De onderwerpen en opmerkingen die gemaakt zijn, zijn van belang voor het beoordelingskader. In het vervolgtraject zal gekeken worden op welke wijze met deze opmerkingen omgegaan zal worden.
2. Inbreng voor het proces en voor randvoorwaarden buiten het beoordelingskader om. De onderwerpen en opmerkingen die gemaakt zijn, zijn niet bedoeld voor het beoordelingskader op zich. Wel is dit belangrijke input voor de gemeente om mee te nemen in het vervolgproces. Als het gaat om de gemeentelijke taken, wordt dit opgepakt door de gemeente. Als het gaat om andere partijen, zal de gemeente deze partijen hierover informeren.
3. Inbreng die niet meegenomen kan worden in één van de eerdere processen.
4. Vragen en antwoorden om kennis bij bewoners te vergroten. De vragen worden beantwoord, en worden opgenomen in de Q&A.

1) Inbreng voor het beoordelingskader

In het beoordelingskader komen voorwaarden en eisen waar een initiatiefnemer zich aan dient te houden. De onderstaande onderwerpen zijn tijdens de bijeenkomsten genoemd en zullen opgenomen worden in het beoordelingskader.

- **Algemene onderwerpen**
 - Afspraken; De initiatiefnemer moet de gedragscode Zon op land getekend te hebben.
- **Onderwerp participatie coöperativiteit, profijtbeginsel:**
 - Eigenaarschap; Bij elk initiatief moet lokaal collectief eigenaarschap zijn via een coöperatie. Hierbij gaat het om tenminste 50%. Ook zijn 51% en 100% genoemd.
 - Lusten en lasten; Doordat er verschillende locaties als zoekgebied aangewezen zijn, is men van mening dat de lasten (visueel overlast) ook lokaal zijn. Er moet daarom een mogelijkheid zijn om de lusten en lasten eerlijk te verdelen. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van een omgevingsfonds.
 - Financiële deelname; Het is belangrijk dat ook gezinnen met kleine beurzen aan de 50% lokaal collectief eigenaarschap kunnen deelnemen.
 - Aanvullende samenwerking. Initiatiefnemers staan open voor bezoekmogelijkheden van de energietuin en/of geven de mogelijkheid om deel te nemen aan een ander project zoals gezamenlijk inkopen van panelen.
- **Onderwerp landschap:**
 - Visueel overlast; Bij elk initiatief moeten maatregelen genomen worden om schittering te voorkomen. Rekening houden met cultuurhistorie en bestaande landschapselementen. Maatwerk voor de inpassing waarbij minimaal 25% ruimte is voor de natuur.
 - Biodiversiteit; Bij elk initiatief moeten maatregelen genomen worden om de biodiversiteit te verbeteren.
 - Beheerplan; In het beheerplan dient een eindoplevering omschreven te worden met bankgarantie om te garanderen dat er geen rotzooi achter blijft.
- **Onderwerp techniek:**
 - Levensduur; Bij elk initiatief moet op basis van een onderhoudsplan duidelijk gemaakt worden wat de levensduur is, en wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot langere levensduur.
 - Nieuwste technieken; Om het gebruiksoppervlak te minimaliseren, is maximaal rendement van de panelen nodig.
 - Onderhoudsplan; Bij elk initiatief moet een onderhoudsplan aangeleverd worden om naleving mogelijk te maken.
 - Garantie van oorsprong en fairtrade voorwaarden
- **Onderwerp Meekoppelkansen:**
 - Stikstof depositie; De initiatiefnemer dient aan te geven welk voordeel het initiatief heeft ten opzichte van de huidige situatie.
 - Meervoudig ruimtegebruik. Voedseltransitie en klimaatadaptatie zijn hier voorbeelden van.
- **Onderwerp procesplan:**
 - Tijdpad; Het tijdpad geeft weer op welke momenten welke stappen gezet worden. Het gaat dan om de stappen die de initiatiefnemer zet en waar de inwoners aan zet zijn. Daarbij is zijn de contactmomenten en beslismomenten van groot belang. Dit tijdpad zal voor de voorbereiding gedetailleerder zijn dan voor de onderhoudsfase.
 - Inzet communicatieplan; Het communicatieplan moet deel uitmaken van het procesplan. Het informeren van de inwoners over het proces maakt namelijk deel uit van het communicatieplan. Beide moeten in te zien zijn, voordat de initiatiefnemer met de informatietrajecten begint.
 - Contactmomenten (informeren); Het contactmoment "informeren" is gericht op het verstrekken van informatie aan de inwoners. Hierbij kan het gaan om het informeren over het proces, maar ook over de inhoudelijke informatie. Dit contactmoment moet ruim voor

het volgende contactmoment plaatsvinden. De inwoners moeten zich de informatie eigen kunnen maken.

- Contactmomenten (meedenken); Het contactmoment “meedenken” is gericht op het voortraject om te komen tot een gedragen plan. Voorkomen moet worden dat er al een kant en klaar plan ligt waar alleen nog maar enkele randvoorwaarden ingevuld kunnen worden.
- Contactmomenten (deelnemen); Het contactmoment “deelnemen” is gericht op de samenwerking bij het project tussen de inwoners en de initiatiefnemer. Belangrijke onderwerpen hierbij zijn coöperativiteit en profijtbeginsel.
- Beslismomenten; De beslismomenten (Go/No go) moeten in het procesplan beschreven worden. Ook moet aangegeven worden hoe met wijziging van deze momenten omgegaan wordt.
- Definitieve plan; De initiatiefnemer moet het definitieve plan delen voordat de vergunning aangevraagd wordt.

- **Onderwerp communicatieplan:**

- Contactgegevens; De contactgegevens van de initiatiefnemer moeten bekend zijn zodat deze partij, indien nodig, vragen kan beantwoorden. Bereikbaarheid moet gegarandeerd worden. Hiermee moet er ook ruimte zijn voor direct contact tussen de initiatiefnemer en inwoner.
- Beschrijving van doelgroep; Vooraf moet aangegeven worden wie de doelgroep is voor een contactmoment. Gaat het alleen om inwoners, om buurtverenigingen of andere stakeholders zoals milieu organisaties of grondeigenaren van buurpercelen.
- Afstand tot het initiatief; De afstand tot het initiatief moet een rol krijgen in de communicatie. Hierbij moet rekening gehouden worden met bestaande grenzen zoals buurten/wijken/postcodes om te voorkomen dat de informatiestromen tussen burens verschillen.
- Doel van de participatie; Bij de contactmomenten moet duidelijk zijn wat het doel is van het contact (informerend, meedenkend, deelnemend). Zo kunnen de verschillende partijen zich hierop voorbereiden.
- Wijze van digitaal contact bewoners; Informatie over het initiatief moet eenvoudig te vinden zijn op internet. Per initiatief moet een projectwebsite opgesteld worden die via doorlink vanaf de gemeentelijke website te vinden is. Via social media moeten de initiatieven te vinden zijn.
- Wijze van fysiek contact bewoners; Om iedereen te bereiken dient gebruik gemaakt te worden van de bestaande media kanalen zoals Onder Ons, Voerendaal Magazine en d'r spiegel (eventueel duurzaamheidsuitgave). Ook met projectborden op locatie kan informatie verstrekt worden. Voor bijeenkomsten is een brief of flyer gevraagd.
- Inzet informatiebijeenkomsten op locatie; Om een beeld te kunnen schetsen “hoe het er nu echt gaat uitzien” is een informatiebijeenkomst op locatie verplicht.
- Verslaglegging van de contactmomenten; De verslaglegging van de contactmomenten moet via de projectsite opgevraagd kunnen worden, zodat iedereen alle informatie kan krijgen. Dit geldt ook voor de presentaties die gegeven worden.
- Onderzoek doen naar draagvlak; Het onderzoek naar draagvlak moet een onderdeel worden van het ingediende initiatief.

2) Inbreng voor het proces en voor randvoorwaarden buiten het beoordelingskader om

Naast de onderwerpen die in het beoordelingskader komen, zijn er ook onderwerpen genoemd niet in het beoordelingskader passen. Het gaat dan om taken die bij een andere partij liggen dan bij de initiatiefnemer. Dit zijn randvoorwaarden die wel meegenomen worden in het vervolgproces, maar niet in het beoordelingskader zelf.

- **Gemeentelijke taken**

- Contactgegevens; Er moet binnen de gemeente een contact persoon zijn, met wie contact opgenomen kan worden over dit onderwerp. Hiermee moet er ook ruimte zijn voor direct contact tussen de gemeente en de inwoners.
- Coördinerende rol gemeente: De gemeente moet de coördinerende rol op zich nemen. Hierbij gaat het om het verstrekken van informatie, maar ook om het afstemmen van afspraken tussen de initiatiefnemers en tussen de initiatiefnemers en de inwoners.
- Website gemeente: De gemeentelijke website moet up-to-date zijn. Alle achtergrond informatie moet hier te vinden zijn over dit onderwerp. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat iedereen die zich nog niet hierin verdiept heeft alle informatie eenvoudig kan vinden.
- Projectpagina gemeente: De gemeente moet een projectpagina hebben waar alle initiatieven op vermeld zijn met een doorlink naar de lopende initiatieven. Deze site moet een overzicht geven van alle ontwikkelingen als het gaat om de energietuinen.
- Betrokkenheid gemeente; De gemeente zal de verschillende trajecten blijven volgen. Indien nodig zal de gemeente de initiatiefnemer aanspreken mocht iets niet volgens afspraak verlopen. Daarnaast wil de gemeente ook zo veel mogelijk kennis opdoen over het initiatief, maar vooral ook een gevoel krijgen bij de wensen en de inbreng van de inwoners.

- **Taken energie coöperatie**

- Deskundige afvaardiging van bewoners; “De Omslag” kan gezien worden als deskundige afvaardiging. Maar naast de “De Omslag” staat het de inwoners vrij om deze afvaardiging zelf te vormen. Het is dan ook mogelijk om een tweede of derde energie coöperatie op te zetten.
- Voorbeelden onder de aandacht brengen; “De Omslag” heeft veel contacten die ingezet kunnen worden om een voorbeeldlocatie te bezoeken. Op deze wijze kunnen ideeën opgedaan worden.

3) Inbreng die niet meegenomen kan worden in één van de eerdere processen

Tijdens de bijeenkomsten zijn onderwerpen aangehaald die niet in het beoordelingskader terugkomen of tijdens het vervolgtraject gebruikt worden. Dit kan ermee te maken hebben het een onredelijke eis is, een opmerking is die al loopt of niet wenselijk voor het vervolgtraject.

- Rekening houden met vakanties.
 - De gemeente zal dit niet als eis opnemen. De wettelijke trajecten zijn gehouden aan termijnen. Dat betekent dat hierbij geen rekening gehouden kan worden met vakanties van inwoners. Wel zal gekeken worden of de initiatiefnemers in hun proces- en communicatieplan rekening gehouden hebben met vakantieperiodes.
- Aanvraag delen voordat het vergunningentraject start.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Een aanvraag kan nog niet gedeeld worden voordat er een besluit ligt. Het is aan de initiatiefnemer om informatie te delen die in de uiteindelijk vergunningsaanvraag staat. Dit uiteindelijke plan moet deel uitmaken van de voorfase en is opgenomen bij het proces.
- Wegingsfactor gerelateerd aan postcode of straat.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Het is onmogelijk om inwoners van bepaalde straten en/of postcodes een zwaarder wegende stem te geven. Zeker omdat er altijd een grens is tussen twee woningen en het daardoor altijd oneerlijk is om deze grens ergens te leggen. Daarnaast is er ook geen moment waarop gestemd kan worden, waarbij de wegingsfactor gebruikt zou kunnen worden. Wel is het mogelijk om onderscheid te maken in afstand tot het initiatief als het gaat om de wijze waarop de contactmomenten ingericht worden.
- What's in it for me/wat is mijn voordeel;
 - Dit onderwerp wordt niet meegenomen in de processen, omdat dit voor iedereen anders is. Dit zal iedereen dan ook voor zich zelf moeten bepalen. Wel zullen de contactmomenten die gericht zijn op deelnemen hierop inspelen.
- Aanwijzing locaties en omvang locaties;
 - Deze opmerking zal geen onderdeel uitmaken van het vervolgtraject. De gemeente heeft dit proces al doorlopen, waarna de Raad het beoordelingskader vastgesteld heeft. Dit besluit zal worden gevolgd. Een aanpassing hiervan is geen onderdeel van het beoordelingskader, wordt dit niet meegenomen.
- Alternatieven voor zonneweides;
 - Deze opmerking zal geen onderdeel uitmaken van het vervolgtraject. De gemeente doorloopt verschillende trajecten om de energietransitie in Voerendaal mogelijk te maken. Energieopwekking op land is hier een onderdeel van. Bij zon op land gaat de gemeente uit van de provinciale zonneladder, waar ook zonneweides een onderdeel van uit maken. Gezien deze beleidskeuze geen onderdeel uitmaakt van het beoordelingskader, wordt dit niet meegenomen.
- Uitsluiten buitenlandse bedrijven.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Er kan een voorkeur gegeven worden aan lokale bedrijven. Echter betekend dit niet dat bedrijven uitgesloten worden. Daarnaast kan dit niet als afwegingsfactor gebruikt worden door de volgtijdelijkheid.
- Afzetmarkt bepalen.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. De gemeente kan niet bepalen aan wie de stroom verkocht wordt. Voorbeeld is aan een datacenter.
- Tijdelijkheid van maximaal 25 jaar.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Het opnemen van deze tijdelijkheid, zou betekenen dat een zonneveld na 25 jaar afgebroken zou moeten worden, ondanks dat het wellicht nog genoeg oplevert. Dit gaat voorbij aan de duurzame uitgangspunten. Wel zal gekeken worden op welke wijze het gebruik na 25 jaar gegarandeerd kan worden.
- Nadelen van biodiversiteit zoals ratten en vogels.
 - Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Bij biodiversiteit wordt niet ingegaan op specifieke flora en fauna. Overlast zal wel een aandachtspunt zijn.
- Wel of geen opslag van energie door batterijen.

- Dit zal geen voorwaarde in het beoordelingskader worden. Dit onderwerp gaat in samenspraak met de netbeheerder en kan voor elke locatie verschillen. De samenspraak met de netwerkbeheerder wordt wel opgenomen in het beoordelingskader.

4) Vragen en antwoorden om kennis bij bewoners te vergroten.

Tijdens de bijeenkomsten zijn ook vragen gesteld die nog in het beoordelingskader passen, nog in het vervolgtraject horen. Deze komen ook niet terug in het beoordelingskader of in het vervolgtraject.

- Wat is de huidige stand van zaken rondom het eerder opgestarte Duurzaamheidsplatform van de gemeente Voerendaal?
 - Het duurzaamheidsplatform staat momenteel “on-hold”. Er zijn te weinig vrijwilligers om dit op te pakken.
- Kunnen wij straks nog reageren op de verslagen?
 - Na het versturen van het verslag kan hierop gereageerd worden. Daarnaast zal nog een samenvattende bijeenkomst in het gemeentehuis georganiseerd worden.
- Kunnen initiatiefnemers straks gegevens van Burgers krijgen ivm ophalen draagvlak?
 - De gemeente zal geen informatie van de burgers verstrekken aan initiatiefnemers. Wel kan de gemeente informatie doorsturen naar de burgers zodat burgers zelf hun gegevens kunnen achterlaten, indien dat gewenst is.
- Waarom wordt de gemeente zelf geen initiatiefnemer?
 - Het opzetten, beheren en onderhouden van een locatie met zonnepanelen is geen gemeentelijke taak. Hier heeft de gemeente dan ook de capaciteit en den kennis niet voor.
- Is er een mogelijkheid tot subsidie voor het aanpassen van dakconstructie zodat ook daar panelen mogelijk zijn?
 - Voor vragen over subsidies rondom de energietransitie wordt verwezen naar de WoonWijzer Winkel. ([WoonWijzerWinkel - altijd een oplossing om je huis duurzamer te makenWoonwijzerwinkel](#))

5) Overige opmerkingen.

Tijdens de bijeenkomsten zijn door enkele bewoners nog aanvullende opmerkingen gemaakt. Deze zijn ter compleetheid meegenomen.

- De gemeenteraad van Voerendaal moet er voor zorgen dat ze voldoende voeling hebben met de inwoners van Voerendaal.
- Enkele inwoners geven aan het gevoel het hebben dat ze op een rijdende trein moeten springen.
- De gemeente wordt gecompimenteerd met de huidige aanpak.